

Akcija za ljudska prava

Podgorica, 12. 09. 2008.

Akcija za ljudska prava o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim radio-difuznim servisima “Radio Crne Gore” i “Televizija Crne Gore” (JRDS RTCG)

Akcija za ljudska prava podržava u načelu predlog amandmana NVO Centar za razvoj nevladinog sektora Nacrta zakona o JRDS RTCG u pogledu načina izbora Savjeta RTCG. Postojeće rješenje da organizacije civilnog društva imenuju članove Savjeta nezavisnog javnog servisa naprednije je od rješenja da to čine političari u Skupštini, zbog toga što obezbjeđuje bolju garanciju da će u Savjetu sedjeti ljudi koji će štititi interese i prava različitih društvenih grupa, i onih koje su u manjini, a ne isključivo političke interese skupštinske većine. Drugim riječima, izbor članova Savjeta od strane Skupštine uzrokuje politizaciju tijela koje bi moralo biti politički nezavisno i nepristrasno. Konačno, postojeće rješenje je u skladu sa standardima koje su formulisali evropski ministri nadležni za politiku mas medija na sastanku u Pragu još davne 1994. godine.

Akcija za ljudska prava ne podržava manir da državni organi jednostavno odustanu od primjene važećih zakonskih rješenja koja im se ne sviđaju, jer to nije karakteristika država u kojima postoji vladavina prava. Skupština je očigledno nezakonito prethodno više puta odbila da potvrdi zakonito imenovane predstavnike nevladinog sektora i smatramo da je prije bilo kakve rasprave o izmjeni postojećeg zakona bilo potrebno da se ta nezakonitost utvrdi. To je trebalo da učini Upravni sud, ili u krajnjem Ustavni sud, na osnovu njegove nadležnosti da prati nezakonite i neustavne pojave i da njih reaguje.

Akcija ne podržava predlog amandmana CRNVO u svim detaljima, kao što je isključivanje „zaštite ljudskih prava“ iz kvalifikacija organizacija podobnih za imenovanje članova Savjeta i zadržavanje uslova crnogorskog državljanstva za članstvo u Savjetu, o čemu detaljnije u nastavku. Podržavamo sugestiju NVO ANIMA da se u Zakonu koristi rodno senzitivni jezik, u skladu sa važećim Zakonom o rodnoj ravnopravnosti. Model finansiranja očigledno zasluđuje dalju raspravu.

Zahvaljujemo CRNVO na dostavljenim analizama stranih eksperata za ovu oblast. Nema opravdanja za to što preporuke stručnjaka Savjeta Evrope, zasnovane na najboljoj evropskoj praksi i standardima, nisu uzete u obzir 2002. i 2006, pa je sada krajnje vrijeme da se one uvažavaju. Pogotovo ako se ima u vidu da je Savjetu Evrope prilikom prijema Crne

Gore u tu organizaciju obećano da će se obezbijediti reforma domaćeg zakonodavstva u skladu sa standardima Savjeta Evrope, kao i odgovarajuće finansiranje javnog servisa.

Zbog svega toga podržavamo predlog CRNVO da Nacrt Zakona ne postane Predlog Vlade, već da se on u proširenoj radnoj grupi dodatno promisli i doradi u skladu s preporukama domaćih i stranih stručnjaka, kako Crna Gora u ovoj ključnoj oblasti za uživanje prava na slobodno informisanje ponovo ne bi gubila godine.

mr Tea Gorjanc Prelević,
urednica programa Akcije za ljudska prava

* * *

Komentari Akcije za ljudska prava na rješenja iz čl. 9 i 11 Nacrta zakona JRDS RTCG

Nacrt zakona JRDS RTCG:

Član 9

Član 14 mijenja se i glasi:

»Savjet RTCG zastupa interese javnosti.

Savjet RTCG ima devet članova.

Član Savjeta može biti afirmisani stručnjak iz oblasti koja je relevantna za obavljanje djelatnosti RTCG (novinarstvo, pravo, ekonomija, tehničke nauke, sociologija, marketing, radio-difuzija i dr.), koji je državljanin Crne Gore sa prebivalištem u Crnoj Gori i koji ima najmanje visoku stručnu spremu.

...

Komentar Akcije za ljudska prava:

Stav 1: Definisati »interes javnosti«. U državi koja je još uvijek na putu da uspostavi Javni radio-difuzni servis, neophodno je zakonom definisati šta to treba da znači, kako se tumači javni interes o kome članovi Savjeta tog servisa treba da se staraju. Ovo je važna kategorija zbog toga što će se članovi Savjeta i imenovati s obzirom na njihov kapacitet da taj javni interes zastupaju, pa se ne smiju dozvoliti nedoumice, nejasnoće i različita tumačenja značenja tog pojma. U ovom smislu podržavamo predlog stranih eksperata da se na početku Zakona obezbijede definicije svih važnih zakonskih pojmova.

Stav 2: Nemamo ništa protiv da se poveća broj članova, npr. na 13, kao što predlaže CRNVO.

Stav 3: Ne treba ograničiti izbor članova Savjeta propisivanjem uslova crnogorskog državljanstva, prvenstveno iz dva razloga: 1. mnogi ljudi u Crnoj Gori nisu postali njeni državljani iako ispunjavaju zakonom propisane uslove, jer se njihovi zahtjevi, proizvoljno, ne rješavaju; 2. Crna Gora je država s malim brojem stanovnika (manjim od broja stanovnika značajnijih evropskih gradova), zbog čega na državnom nivou postoji i srazmjerno manji broj stručnjaka, tj. potencijalno korisnih članova Savjeta. Zbog toga smatramo da je kao uslov za članstvo u Savjetu dovoljno propisati prebivalište, koje pokazuje opredjeljenost za život u Crnoj Gori.

Opšte: Jezik uskladiti sa Zakonom o rodnoj ravnopravnosti.

Član 11

Član 16 mijenja se i glasi:

»Članove Savjeta RTCG imenuje i razrješava Skupština Crne Gore, većinom glasova prisutnih poslanika.

Članovi Savjeta RTCG imenuju se na prijedlog:

- 1) univerziteta u Crnoj Gori, jedan član;
- 2) Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Matice crnogorske, jedan član;
- 3) nacionalnih ustanova kulture i nevladinih organizacija iz oblasti kulture, jedan član;
- 4) Privredne komore Crne Gore i udruženja poslodavaca, jedan član;
- 5) nevladinih organizacija iz oblasti medija, osim udruženja emitera, jedan član;
- 6) nevladinih organizacija iz oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda, koje se bave ostvarivanjem i zaštitom: nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti i zaštite lica koja su po bilo kojem osnovu u nejednakom položaju; prava djece i porodice; prava potrošača; prava lica sa invaliditetom ili prava na obrazovanje i socijalnu zaštitu, dva člana;
- 7) Saveza sindikata Crne Gore, jedan član;
- 8) Crnogorskog olimpijskog komiteta i Crnogorskog paraolimpijskog komiteta, jedan član.

Komentar Akcije za ljudska prava:

Skupština ne treba da imenuje i razrješava članove Savjeta, već da kontroliše da li je postupak imenovanja sproveden zakonito, dok u slučaju spora konačno treba da odlučuje sud, što takođe treba precizirati.

Slažemo se s predlogom CRNVO da se može povećati broj subjekata nadležnih za imenovanje, međutim ne slažemo se da treba isključiti opis »zaštita ljudskih prava« iz kvalifikacije subjekata ovlašćenih za imenovanja, i tako neophodna, a raznolika ljudska prava svesti na pojedina prava i zaštitu interesa pojedinih ugroženih grupa.